

Medezeggenschap en toezicht in de not for profit sector

Robbert van het Kaar

UvA, SER-CBM,
voordrachtscommissaris

Medezeggenschap

- WOR: gelijk voor profit en non profit
- Aparte wetgeving over primair en voortgezet onderwijs
- Som aanvullende bevoegdheden in beroeps- en wetenschappelijk onderwijs
- Sinds 1 oktober 2015 Fusiegedragsregels ook voor non profit van toepassing

Toezicht in de non profit

- Geen uniforme regeling zoals voor NV, BV coöperatie en onderlinge
- Groot aantal verschillende modellen: bestuur en RvT, bestuur en gedelegeerd bestuur, bestuur en directie, one tier model met uitvoerende en toezichthoudende leden ...
- Belang van sectorwetgeving (zorg, onderwijs, woningcorporaties etc.
- Wetsvoorstel Bestuur en Toezicht Rechtspersonen

De stichting als governance-probleem

- Stichting kent in beginsel slechts één orgaan: het bestuur (in de praktijk bij grotere stichtingen overigens wel vaak een toezichthoudend orgaan)
- Maar: geen aandeelhouders of leden
- Wie controleert de toezichthouders?

Toezicht en medezeggenschap in de non profit (1)

- Structuurregeling niet van toepassing: geen wettelijke rechten voor de OR ten aanzien van de samenstelling van het toezichthoudend orgaan
- Artikel 24 lid 2 WOR niet geheel eenduidig: hoe zit het nu precies met de verschijnplicht van 'commissarissen'/leden van 'het bestuur' bij AGVZ en overleg over art. 25-besluiten?

Toezicht en medezeggenschap in de non profit (2)

- Belang van contacten tussen OR en toezichthouders in de non profit, met name bij stichtingen, nog groter dan bij de NV en BV
- OR als informatiebron voor de RvT
- Soms: voordrachtsrechten OR voor de benoeming van één of meer leden van de RvT
- In extreme situaties: enquêterecht!?

Meavita (1)

- Fusie onvoldoende doordacht, onvoldoende centrale sturing, te late reorganisatie
- Onvolledige informering (mede)commissarissen
- TVFoon-project
- Te laat of niet advies gevraagd aan OR en cliëntenraad
- Ten onrechte decharge verleend

Meavita (2)

- Op onderdelen verwijt wanbeleid verworpen (onder meer salarisbeleid)
- Vernietiging enkele dechargebesluiten
- Verhaal onderzoekskosten
- Cassatie HR

Casus woningcorporaties

- Woonbron
- Servatius (zie syllabus)
- Rentree
- Vestia
- Rochdale
- WSG (Geertruidenberg)
- Overig (onder extern toezicht geplaatst)

Casus woningcorporaties (2)

Rode draad

- Bestuurder creëert eigen koninkrijk
- Zwak intern toezicht
- Onvoldoende informatie RvC/RcT
- Beloning bestuurders
- Aansturing en rol accountant
- Tegenwicht werknemers

Wetsvoorstel Bestuur en Toezicht Rechtspersonen

- Regeling voor bestuur en toezicht wordt gelijkgetrokken voor enerzijds NVs, BVs, coöperaties en ovm, en anderzijds verenigingen en stichtingen
- Consequenties voor de positie van bestuurders en toezichthouders, met name aansprakelijkheidsrisico
- Consequenties voor de toepassing van art. 24 WOR: aanwezigheid toezichthouders AGVL etc.

Gedragcodes

- Codes zijn geen wetgeving in formele zin, maar stellen wel normen voor behoorlijk bestuur die in de rechtspraak doorwerken
- Groot aantal codes in de not for profit: Zorgbrede Code, Woningcorporaties, Onderwijs, Goede Doelen etc. etc.
- Statutaire verankering van codes; enquêterecht cliënten in de zorgsector

Aandachtspunten, discussie

- Contacten tussen OR en toezichthouder, informatie-uitwisseling, afdwingen contacten
- Gevoeligheden bij bestuur/directie
- Benoemingsproces toezichthouders, voordrachtsrecht OR!?
- Heeft de nieuwe corporate governance code gevolgen voor de not for profit sector?
- Beloning van bestuurders en toezichthouders. Is dat een issue?